

MENU

25letí Českého Yacht Klubu

- Antonín Mikuláš Číla – varianta C

I – Zakladatel České družiny

Po vypuknutí první světové války se Číla nejprve přihlásil do ruské armády s úmyslem bojovat proti Rakousko-Uhersku. V srpnu 1914 založili krajané v Rusku Českou družinu, což byl dobrovolnický oddíl Čechů v rámci carské armády. Číla byl zvolen jejím předsedou. Jak líčí okolnosti vzniku České družiny?

Dokument 1: Vznik České družiny v Rusku **Dokument 2: Přísaha pod praporem**

„Česká dobrovolnická družina (...) vznikla v Rusku v létě roku 1914. Češi a Slováci v Rusku usazení, mnoho let tam žijící, bohatí (...), požívající vážnosti (...), chtěli z celého svého vlasteneckého srdce nějakým způsobem zúčastniti se odboje. Mimo tyto „ruské Čechy“, starousedlíky, bylo v Rusku mnoho mládeže, která (...) přímo fanaticky toužila při propuknutí války po možnosti vykonati svoji vlasteneckou povinnost brannou. (...)

Počítalo se původně na jednu rotu; skoro rázem však vyrostly rotu čtyři – plný prapor, asi 900 lidí. V družině zavládl hned duch sokolský, duch bratrský – nebylo rozdílů, (...) všichni jsme byli vojáci dobrovolníci, vedení jednou myšlenkou (...) – vybojovati zlatým Čechám zlatou samostatnost.“

Zdroj: A. M. Číla, *Rozvědky České družiny a čl. brigády na Rusi*, Památník odboje, Praha, 1924

Dokument 1

1 – Které dvě skupiny Čechů v Rusku se přihlásily do České družiny?

2 – Co je k tomu vedlo?

3 – Setkalo se vytvoření České družiny s úspěchem? Dolož informacemi z dokumentu.

4 – Vysvětli větu „V družině zavládl hned duch sokolský“.

Dokument 2

5 – Proč se asi roku 1919 konala slavnost pěti letého výročí přísahy na prapor České družiny?

SHRNUTÍ

Jak líčí Číla okolnosti vzniku České družiny?

II – S Ruskem proti Rakousku

Česká družina se postupně rozrůstala o nové dobrovolníky. Její členové byli pověřeni výzvědnou a propagační činností na frontě. Z malíře Číla se tak stal rozvědčík a na frontě uplatnil svůj výtvarný talent.

Dokument 3: Číla malíř a rozvědčík

„Táta, tím, že byl taky malíř, taky dostával za úkol kreslit mapy. (...) Svou první medaili dostal za to, že se dostal až k nepřátelským pozicím (...) a všechny je nakreslil. Já jsem si říkal: ‚A fotografie?‘ On říkal: ‚Fotografie, to není ono, ta zabere úplně všechno a oni se v tom nevyznají. My když jsme to pozorovali okem a pak jsme to realisticky nakreslili, tak jsme v té kresbě vypíchlí, kde mají linie‘.“

Zdroj: Svědectví Čílova syna Jiřího v dokumentu ČT *Neznámí hrdinové*, 2008

Dokument 4: Vánoční pohlednice (Zdroj: soukromá sbírka)

1 – Jaké dva druhy obrázků maloval Číla na frontě?

2 – Jak zobrazil Číla na vánoční pohlednici českého vojáka?

Dokument 5: Z rakouské strany na ruskou

A - „Nejzdařilejší prací (...) byl velmi populární přechod pražského 28. pěšího pluku v Karpatech roku 1915 k Rusům. (...) Naše rota vypátrala, že na straně rakouské proti ní jest jakýsi český pluk. Bratr Husák (...) chopil se hned práce: konaly se výpravy, začalo se i se zpěvem a proklamacemi. (...) Po několika setkání a dorozuměních s osmadvacítky smluven plán: Rusové půjdou jakoby do útoku a osmadvacítky se jednoduše vzdají; (...) K nevýslovné radosti nás všech, 28. pluk (dva prapory) (...) se vzdal Rusům, simulujícím útok.“

B - „Pěkným příkladem některých našich method (...) byla zimní výprava na úsek 21. rakouské divise, skládající se většinou z Čechů (...). Naši napsali nejprve proklamace, vyzývající Čechy 21. divise k boji proti Rakousku, za československou samostatnost; uváděny citáty z Palackého a všichni věrní Češi vyzváni, aby složili zbraň. Za dva dny po nastrkání těchto proklamací na drátěné překážky rakouské (...) přeběhli k nám dva desátníci a dva vojáci.“

Zdroj: A. M. Číla, *Rozvědky České družiny a čsl. brigády na Rusi*, Památník odboje, Praha, 1924

C - „My jsme skoro všichni uměli německy a mnozí uměli i maďarsky (...), takže nás přímo využívali. (...) My jsme většinou dostali za úkol přiblížit se k nepřátelským zákopům tak blízko, abychom rozuměli, v jakém jazyce a co si povídají.“

Zdroj: Svědectví Čílova syna Jiřího v dokumentu ČT *Neznámí hrdinové*, 2008

1 – Jaké národnosti byli vojáci na rakouské straně fronty, o kterých píše Číla?

2 – Čeho chtěli dosáhnout vojáci z Čílovy roty?

3 – Jaké metody používali?

4 – Byli úspěšní?

5 – Proč byla znalost několika jazyků velkým přínosem?

Dokument 6: Otec proti synovi

„Dojmy nedávno proslých bojů, spáleniště, mrtvoly, znatelně rozhlodávaly to naše válečné nadšení! Mnozí, dříve plni humoru, nyní sedí v zadumání – takhle si tu vojnu přece jen asi nepředstavovali!

Dojemná příhoda stala se v Lubačově, kde jsme obědvali; na náměstí vedle nás bylo seřazeno velmi mnoho zajatců, rakouských vojáků; byli hlídáni kozáky; naši jim dávali zbytky od oběda; jeden z našich podává „Austriákoví“ [1] kotlík s polévkou – oba se na sebe podívají – a oběma vyhrkly slzy z očí – syn dával oběd vlastnímu otci; nemohli pohnutím ani mluvit; otec šel do zajetí, syn na frontu.“

Zdroj: A. M. Číla, *Rozvědky České družiny a čsl. brigády na Rusi*, Památník odboje, Praha, 1924

[1] „**Austriák**“: označení pro Čechy, kteří zůstali věrní rakousko-uherské monarchii.

1 – Co se stalo s počátečním válečným nadšením českých vojáků v Rusku? Proč?

2 – Proč označuje autor příhodu v Lubačově za dojemnou?

SHRNUTÍ

Jakým způsobem se Čílův oddíl uplatnil na frontě?

III – Rusko a Čílův osobní život

Po bolševické revoluci podepsalo Rusko s Německem v březnu 1918 brestlitevský mír, čímž válka pro Rusko skončila. Číla patřil k vojákům, kteří se poté na Sibiři zúčastnili bojů proti bolševické Rudé armádě. Domů se vrátil s celou rodinou až roku 1920, v Rusku tedy prožil více než šest let.

Dokument 7: Manželé Čílovi (Zdroj: soukromá sbírka)

Dokument 8: Z Čílova životopisu

„Jak bylo v ruských poměrech zvykem, museli čeští vojáci přijmout též pravoslavnou víru, což se na konci roku projevilo i druhým jménem Antonína Mikuláše Číly. (...) Vedle nepřetržitých bojů, zvláště s bolševickou Rudou armádou, a diplomatických jednání prožil A. M. Číla ve chvílích odpočinku v Jekatěrinburku, jehož byl velitelem, i velmi radostné okamžiky, seznámil se zde se svou vzácnou životní družkou Ninou Krjukovskou (svatba se konala v květnu 1920 ve Vladivostoku).“

Zdroj: DUDA, Zbyněk, „Generál Antonín Mikuláš Číla, starodružiník“, *Historický kaleidoskop*, 2/2008

1 – Jak ovlivnil pobyt v Rusku Čílův osobní život?
Uveď dva příklady.

MEDEA
25letý Český Yacht Klub

© ČŠBH, o. s. Licence CC BY-NC-ND <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>

Projekt byl podpořen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci dotačního programu Podpora vzdělávání v jazycích národních menšin a multikulturní výchovy v roce 2013.

Mediální partner: Český rozhlas – Radio Praha